

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhidiecezane, Sibiu, str. măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE.

Pentru odată 14 fl., — de douăori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

Din actele sinodului.

Raportul consistoriului în chestia școalelor confesionale din arhidieceză.

Consistoriul arhidiecezan a prezentat sinodului din anul acesta următorul raport amănunțit despre situația școalelor conf. gr. ort. române din arhidieceză:

A. Situația școalelor.

Venerabil sinod arhidiecezan!

În legătură cu concludul sinodului nr. 127 din 27 Aprilie 1908, referitor la starea școalelor noastre confesionale, în urma art. de lege XXVII. din 1907, aducem la cunoștință venerabilului sinod, cumcă preocupățiunile de căpetenie ale consistoriului și în cursul acestui an au fost regularea salariilor învățătoarești și în consecință salvarea caracterului confesional al școalelor noastre populare.

Timul de un an și jumătate dela intrarea legii în viață e prea scurt pentru a vă putea prezenta un raport despre rezultatele acestei legi, în ce privește instrucțiunea școlară, dar a fost de ajuns acest interval de timp pentru a ne convinge despre felul cum vreau unii să eșecute această lege. În unele părți ale arhidiecezei noastre organele de inspecțiune ale statului au pornit o adevărată goană în contra școalelor confesionale, așa, încât consistoriul arhidiecezan s'a văzut necesitat a cere întrevinerea dlui ministru de culte și instrucțiune publică, pentru a pune stavilă acestor porniri distrugătoare. Învățătorii școalelor noastre confesionale, chiar și dela acele școale, cari nu au ajutor de stat, au fost trași în cercetare disciplinară și pedepsiți fără încunoștiințarea și conlucrarea consistoriului, ca for competent disciplinar, iar când am protestat în contra acestei proceduri, ni s'a răspuns din partea dlui ministru, că în sensul §. 24 art. de lege XXVII. din 1907, de către interesele statului sunt periclitate, disciplinarea învățătorilor, cu abatere dela dispozițiile §-lui 23, se poate face prin organele statului, fără conlucrarea forului disciplinar bisericesc.

În situațiunea aceasta consistoriul sub nrul 645 din 23 Ianuarie a. c. a adresat dlui ministru o remonstrațiune principală, dovedind, că disciplinarea învățătorilor confesionali pe motivele cuprinse în §. 22 lit. a) și b) este prematură și de astădată imposibilă de eșecutat. Răspuns la remonstrațiunea noastră încă n'am primit, dar trebuie să constatăm, că hiperzelul organelor de stat în timpul din urmă s'a mai domolit. Într'un grad mai intensiv s'a manifestat pornirea aceasta în comitatele: Făgăraș, Târnava-mare, Turda-Arieș, Cluj și Hunedoara.

Din cele esperiate rezultă în mod incontestabil faptul, că ingerința organelor statului nu se poate delătura prin împrejurarea, că o comună bisericească asigură din mijloacele proprii competențele învățătoarești. Constatarea aceasta a avut de urmare apoi, că multe din co-

munele noastre bisericești, cari imediat după intrarea legii în vigoare au decretat susținerea școalei confesionale și acoperirea tuturor competențelor din mijloacele proprii, au revenit asupra chestiunii și reasumând decisiunile anterioare, au cerut încuviințare pentru a petiționa după ajutor de stat. Consistoriul a ajuns la convingerea, că slăirea tuturor isvoarelor de venit din parohii și îngreunarea credincioșilor prin repartisarea de sume mari nu asigură scopul pentru care se fac, prin urmare nu s'a mai opus acestui curent.

Vederile consistoriului arhidiecezan normative în lucrarea dezvoltată pentru asigurarea școalelor confesionale s'au cristalisat în următoarele:

1. Fiecare comună bisericească are să-și susțină și mai departe școala confesională, având a se îngriji în prima linie, ca edificiul școlar să fie adus în stare corăspunzătoare și să fie provăzut cu mobilierul necesar și succesive cu re-cuizitele de învățământ prescise de lege.

2. La fasonarea venitelor pentru acoperirea competențelor învățătoarești fiecare comună bisericească, fără a impune credincioșilor sarcini nouă și eventual insuportabile, să presteze numai atâta, cât poate, respective suma cu care până acum a contribuit.

3. Acele comune bisericești, cari fără efortări exagerate, sau cari dispun de acoperire bugetară suficientă, să contribuie la completarea salariilor și cuincuenalelor învățătoarești din mijloacele proprii, și dacă e posibil cât mai în grabă.

4. Toate acele comune bisericești, cari nu dispun de mijloacele necesare, să contribuie cu sumele de până acum, iar pentru acoperirea competențelor la suma prescisa de lege să petiționeze după ajutor de stat.

5. Ar mai fi categoria acelor comune bisericești, cari din considerații diferite, sau de teamă, că nu vor primi ajutor de stat, s'au declarat pentru susținerea școalei confesionale, solicitând ajutor din centru.

Despre acestea vom face din nou pomenire mai la vale.

I. Revenind asupra acelor comune bisericești, cari s'au declarat pentru susținerea școalei confesionale și acoperirea tuturor competențelor învățătoarești din mijloacele proprii, după datele tabloului general întocmit în acest scop constatăm, că până acum s'au declarat 112, adică din totalitatea comunelor bisericești susținătoare de școale confesionale 15%. Aceste comune bisericești mare parte au asemnat deja învățătorilor în funcțiune competențele urcate, prin urmare cu acele am fi în regulă.

În protopresbiteratele: Agnita, Cetatea-de-piatră, Dobra, Geoagiu, Hunedoara, Mediaș, Murăș-Oșorheiu, Târnava, Treiscaune și Unguraș, adică în 10 protopresbiterate, nu se află nici o comună bisericească, care

să poată acoperi competențele învățătoarești din mijloacele proprii.

II. Cu privire la susținerea școalelor confesionale cu ajutoare de stat constatăm următoarele:

a). Dobândirea ajutorului de stat să condiționează în prima linie de soliditatea edificiului școlar. În punctul acesta am întipinat cele mai mari greutăți, cari ne amenință și în viitor.

În multe comune bisericești de ale noastre se află și școală elementară de stat. Școalele confesionale fiind amenințate cu închidere, din pricina edificiilor necorăspunzătoare, credincioșii nostri au ezitat a aduce jertfe pentru delăturarea scăderilor indicate pe motiv, că ori câte jertfe vor aduce, ajutorul de stat nu li-se va asemna, din cauza școalei elementare de stat. Presupunerea aceasta nefiind basată pe vre-o dispoziție pozitivă din lege, dar fiind generală, consistoriul s'a adresat dlui ministru sub nrul 14623 Scol. din 11/24 Decembrie 1908, solicitând o declarație principială în această chestiune. Domnul ministru prin rescriptul său dttto 6 Februarie nr. 8170 ne răspunde, cumcă împrejurarea, că într-o comună bisericească se află și școală de stat, nu e motiv, ca școalei confesionale să i-se detragă ajutorul de stat avut, sau să i-se denege votarea aceluia în viitor, natura, dacă în celelalte privințe școala confesională corăspunde recerințelor legale. Despre acestea organele noastre subalterne spre orientare au fost încunoștiințate prin circularul consistorial dttto 12/25 Februarie a. c. nr. 1593 Scol. Deci pe lângă rezerva cuprinsă în alineatul 3 al §-lui 12 art. de lege XXVII. din 1907 școalele confesionale pot conta la ajutorul de stat și în acele comune, în cari se află și școale elementare de stat.

Delăturată și această temere, ajungem la pedeca cea mai mare, a cărei delăturare a trecut peste puterile noastre.

Credincioșii nostri în parte însemnată consideră și astăzi școalele ca o sarcină de care bucuros s'ar scăpa în fiecare moment. Contrarii școalei confesionale cunosc slăbiciunea poporului nostru în această privință și sub pretextul binevoitor de a-l scăpa de sarcini și a-i ușura greul vieții, ademenesc poporul, ca să abzică de susținerea școalei confesionale și să ceară școală de stat sau comună, la a căror susținere ei nu vor contribui decât cu cele 5% după darea directă. În comitatul Hunedoarei d. e. întreg aparatul administrativ s'a pus în serviciul acestei cauze. La ordinațiunile consistoriului date pentru zidirea de edificii școlare, ne sosesc conclusele organelor noastre parohiale, în cari cu provocare la sărăcia poporului abzică de școala confesională. Preoții ca conducătorii poporului din respectivele parohii rând pe rând au fost chemați în fața consistoriului și au fost amenințați cu disciplinare dacă nu vor lucra pentru salvarea școalei confesionale. În fața sărăciei strigă-

toare însă, cuvântul și măsurile disciplinare nu mai au nici o putere. Cei mai mulți au promis, că vor face tot posibilul, dar numai în acel cas nădăjduese o întoarcere a poporului de pe calea apucată, dacă consistoriul le votează ajutoare din centru în scopul zidirii edificiilor școlare. Și eată-ne ajunși în strâmtoare. Până acum 60 comune bisericești au abzis de susținerea școalei confesionale. Consistoriul punându-se pe punctul de vedere: forței majore cedăm, dar de bunăvoie nimic, a nimicit toate conclusele corporațiunilor parohiale și le-a îndrumat la susținerea școalei confesionale. Prin aceasta însă chestiunea nu e rezolvată. E îndeobște cunoscut, că guvernul nu bucuros înființează școale populare de stat, și astfel contrarii școalei confesionale adună reprezentanțele comunale și pe de arândul decretează înființarea de școale comunale. Urmările înființării astorfel de școale în comunele noastre bisericești sunt re larg espuse în „Telegraful Român” nr. 81 din 24 Iulie 1908. Dacă dorim și vrem să mai salvăm ce se poate, apoi veneratul sinod să ne pună la dispoziție o sumă anumită pentru ajutorarea comunelor la zidirea de edificii școlare.

(Va urme).

„Politica nouă naționalistă“.

Sub titlul acesta au apărut nu demult în ziarul „Aikotmány” din Budapesta două articole de cuprins politic și de oarecare însemnatate și pentru noi. În ele condamnă autorul politica de maghiarizare cu forța, și condamnă și rezeala cu care a fost primit curentul „moderat” în politica naționalităților.

După o introducere istorică, în care-și aduce aminte de contele Széchenyi, de Deák și de baronul Eötvös, autorul articolelor serie următoarele:

„Deodată cu scufundarea vieții noastre publice și paralel cu scăderea spiritului public a început a se valora o astfel de direcție nouă, care contrar cu tradițiile politice ale națiunii, și-a pus de scop „maghiarizarea” concetățenilor de altă limbă, cu desbrăcarea lor de particularitățile de rasă, ce le au, cu mijloacele forțării limbei.

Nu vreau se argumentez în contra însușirii limbei maghiare, în mod necondiționat necesară, ba chiar indispensabilă pentru fiecare om inteligent. Detrimentul îl simte cel ce nu o învață. Ci numai în contra inoportunității și a a forțării odioase a învățării limbei maghiare ridic cuvânt, pentru că țin lucrul de greșit, și de provoacilor de antipatie chiar și la aceia, cari, fără a fi forțată, și-ar însuși-o cu mult mai curând.

Cu mult mai serios și mai periculos lucru decât acesta e însă goana sistematică, pusă la cale în timpul mai nou din partea foilor și a scriitorilor hiperșoveni, în contra celor de altă limbă, stigmatizați de „dusmani ai națiunii” și din punct de vedere al statului de elemente „de neîncredere“.

Pentru motivarea direcției naționale de dat mai nou, și pentru popularizarea ei trebuiau aflate puncte de razim. Meritul prim este al lui Tisza Kálmán. El a descoperit „primejdia naționalistă” și pe „trădătorii de patrie”, — iredentismul celor de altă limbă, care amenință existența Ungariei, dacă nu vine estirpat cu foc, cu fier.

Aceasta a fost masca populară, sub care politicianul oțelit și-a ascuns cu multă dibăcie tactică, în chestiile de drept public! Numai sub titlul acesta al „primej-

diei naționale" a fost cu puțință ca publicul să fie mulțumit și convins despre necesitatea concesiunilor ce trebuiau făcute în sus, convins fiind cu argumente patriotice și despre necesitatea punerii în cuin a punctelor bihorene. Fără ajutorul muresului naționalist marele maestru al practicilor nu ar fi putut rămâne 15 ani la postul său.

Școala nouă, ajunsă la acest record a primit mulți credincioși. Învățăceii au înțeles de atunci pe însuș maestrul. Pe Tisza Kálmán l'a supralicitat și Bánffy Dezső. Dar acum și acesta e pus între vechituri, căci politicieni și scriitori mai moderni, punând monopol pe teoria primitivă a apostolilor au turnat-o în sistem, și sub titlul de drept al "culturei unitare maghiare", au făcut dogmă din înlocuirea limbii și culturale naționalităților cu cea maghiară, deci au decretat împingerea acelor îndărăt, ori dacă se poate, chiar nimicirea lor.

Resistența espicabilă a celor de altă limbă, lupta pentru caracterul lor etnic, purtarea agilă și lipsită de tact a celor de temperament mai sancvinic, aduși la amărăciune, și mai ales spectatorii ofensatoare și nesocotite ale unei părți din presa naționalistă, sunt bune pentru a justifica atitudinea „dușmănoasă maghiarilor” a celor de alte limbi, făcând pe unii să esclame: „Vedeți, că avem dreptate. Toți urăsc tot ce e maghiar. Nu vreau să se maghiarizeze, ba ne-ar sorbi într-o lingură de apă, dacă cu mână tare nu i-am ținea în frâu”. S'a dat deci lozincă: „dendam esse censeo”.

Procesul acesta ni-l arată psihologia istorică a vulgului profan. Cea mai mică abatere dela principiul „cuique suum” ajunge, pentru cel ofensat, să scoată sabia, cu care apoi nu numai se apără, ci dacă poate taie chiar, și eată că e gata războiul. Am dat de dușman!

Nu e lucru mai ușor, dar totodată mai necoresct și mai nedrept, decât a prezenta ca dușman pe cel ofensat, pe cel ce se apără, ori pe cel ce atacă, și a proceda față de el, ca față de un dușman!

Dar hipocrișia politice naționale zice așa: Nu vrem să maghiarizăm cu puterea, fiind că nici nu putem, ci numai cu mijloacele culturale! Publicul laic se lasă dus pe ghiață; întreaga opinie publică se revoltă, și-i dă una bună prostului și nemulțumitorului vulg, care atât de mult urăște pe Maghiar, încât se îngrozește și de binefacerile culturale!

Dar mintea disciplinată, care știe să gândească și să critice, înțelege apăsătura machiavelică. Binefacerile culturale nu e permis și nici nu e de lipsă, ca să fie octoate prin măsuri de volnicie. Și dacă o facem totuși aceasta, făptuirea noastră poartă totdeauna pecetea forței urgite și tocmai de aceea lipsite de folos, care conform dispoziției specifice a sufletului omenesc, provoacă totdeauna antipatie și rezistență.

Mintilor nepreocupate și serios gânditoare le-a revenit greaua și nemulțumitoare misiune, de a da piept cu aparențele false, cu patimile multimelilor mari, precum și cu rafineria antreprenorilor politici, cari trăiesc din certele altora, și de a se apuca cu inimă caldă și cu minte calmă de problema gree și nobilă, de a curma cearta provocată în mod ușuratic și

de a stânge focul, care dacă nu va fi potolit, preface în cenușă creațiunile milenare ale înțelepților înaintași.

Scopul acesta mare și nobil îl urmăresc credincioșii desinteresați ai păcii naționaliste, când deoparte urtează sisterea măsurilor nefericite și lipsite de efect, dealtă parte caută să liniștească spiritele agitate. Și avem firma convingere, că spiritul de guvernare, care s'a dovedit de capabil să unească în curs de o mie de ani popoarele de diferite limbi ale patriei noastre, și în mijlocul atâtor primejdii să conserve patria: nu poate să fie scos din teoria neperfectă și învechită a unor oameni naivi...

(Autorul citează acum părți din cunoscuta broșură a lui Argus, apoi continuă.)
(Va urma.)

Din protopresbiterate.

Sinodul protopresbiterat al tractului Cetatea de peatră.

Rohia, 5 Aprilie v.

Sinodul protopresbiterat al tractului Cetatea de peatră s'a ținut în anul acesta la 19 Februarie v. în opidul Lăpușul unguresc, ca centru al protopresbiteratului.

După invocarea Duhului sfânt, întruniți fiind membrii sinodului la reședința protopresbiterală, — activul protopresbiter Vasile Duma, în cuvântarea sa de deschidere face o reprivire asupra activității acestui tract, în timpul de 3 ani decând s'a contopit cu al Solnocului, și între altele face următoarele constatări: „Viața bisericească și școlară nizuește din ce în ce mai mult spre calea cea adevărată. Iubirea, pacea și buna înțelegere, stăpânind într'un mod îmbucurător în toate membrele organismului nostru, ne dau mare garanță pentru un viitor fericit. Aceste virtuți, cultivate între noi tot mai mult, vor fi pururea baza puterii noastre de rezistență și de acțiune în misiunea noastră. De aceea, când pășim în un nou period de trei ani, rog atât pe domni membri esri au luat parte și în trecut în această corporațiune, cât mai vărtos pe cei cari au intrat acuma, să aibă înaintea ochilor totdeauna, mai presus de toate, interesul adevărat și neprihănit al bisericii, iar în inima lor să cultive ca și în trecut iubire, pace și bunăînțelegere.”

Și după ce atrage atențiunea membrilor sinodali asupra unor momente însemnate din viața noastră bisericească, între cari și aniversarea de 100 de ani dela nașterea marelui Arhiepiscop Andrei baron de Șaguna, și după ce prin cuvinte pline de dragoste și blândetă părintească îndeamnă pe domni membri la cele bune și folositoare, declară sinodul deschis.

După constatarea membrilor prezenți și alegerea biroului se prezintă: Raportul oficiului protopresbiterat despre starea tractului, și se aleg 3 comisii: a) comisiunea pentru examinarea actelor de alegere a membrilor mireni pe periodul de 3 ani, b) comisiunea organizatoare și c) comisiunea pentru examinarea rațiociniului fondurilor tractuale.

Ședința se suspendă până ce comisiunile studiază actele încredințate lor.

Redeschisă ședința, comisiunea verificatoare propune ear sinodul aprobă

toate alegerile de membri mireni pe noul period 1909—1911. Urmând comisiunea financiară, care raportează asupra rațiociniului protopresbiterat, sinodul în urma acestui raport votează epitropiei absolutorii și aprobă bugetul pe anul 1909.

Urmeeză la ordinea zilei comisiunea organizatoare care prin raportul său preotul Nic. German, desfășură punct de punct cuprinsul raportului oficiului protopresbiterat. Acest raport a fost atât de real și atât de limpede compus și sistematic împărțit, încât fiecare membru s'a putut convinge pe deplin despre starea tractului, precum și despre zelul și activitatea șefului tractual.

Se aleg prin aclamațiune membrii în comitetul și epitropia protopresbiterală. Intre concluzile luate de interes general ar fi următoarele: a) Intrelăsarea catehizațiunii cu tinerimea adultă în Dămenele și sârbătorile din postul mare și din postul Crăciunului va forma pentru fiecare preot cas de cercetare disciplinară. b) Se îndatorează organele parohiale din comunele: Boereni, Poiana Porcului, Costeni, Dobrițaș, Mașca, Trestia, Ungureni și Vima-mare, ca să pună la cale cât mai curând înființarea de fonduri parohiale. c) Sinodul pătruns de cele mai calde sentimente de recunoștință față de marelui nostru Arhiepiscop de odinioară Andrei Șaguna primește cu însuflețire propunerea prezidentului și decide, ca pe lângă înființarea unui fond, care va servi spre consolidarea și întărirea acestui tract, sinodul se sârbătorească aniversarea a 100 de ani dela nașterea lui Șaguna, intrându-se în ședință extraordinară, la care să fie chemată și conferința preoțească și învățătoarească, în care ședință mai mulți preoți să țină cuvântări festive despre viața și activitatea marelui Andrei baron de Șaguna.

Eshauriată fiind ordinea de zi, prezidentul încheie ședința.

Preotul Stefan Ghețe în cuvinte alese exprimă mulțumita întregului sinod, dlui protopresbiter pentru părintești sfaturi și înțeleapta conducere a afacerilor și a agendelor ce cad în sfera de activitate a șefului tractual.

N. German.

Serate de ale meseriașilor nostri.

În ședința literară a treia a „Răsunării sodalilor români din Sibiu”, ținută la 25 Martie n. curent, prezidentul nostru Tordășianu, ocupându-se de afacerea așezării (aplicării, plasării) învățăcelilor la meserii, enumără miseriile, ce le întâmpină în această afacere. Arată cum de un timp încoace mai că nu e zi în care să nu primească scrisori dela preoți, dela învățători și dela părinți, din diferite părți ale țării, în cari e rugat să caute maeștri buni pentru aplicarea copiilor la meserii. Satisfăcând, după puțință, cererilor constată, că mulți din copii aduși abia știu ceti și sorie, mulți vin sdrențoși, cu îmbrăcăminte murdară și aproape toți cu abia câte un rând de haine și ei ele ca vai de ele. Chiar și numai înfățișarea sârăcioasă și murdară a copiilor are de urmare, că maeștrii mai buni să ferească de a primi asemenea copii la învățătură. Sunt o seamă de comune, mai

ales în jurul Sibiului, unde părinții scăpătați au ajuns la convingerea, că decât să-și lasă copilul slugă la sași mai bine să-l aducă la vre-o meserie. Asemenea părinți și copii, în cele mai multe cazuri sunt cu cele mai exagerate pretențiuni. Una dintre greutățile de căpetenie e alegerea meseriei. Mai că nu e copil venit la Sibiu, care să nu declare că ar voi să se aplice la lăcătușerie, și aceasta cu dorința să se vadă cât mai curând mașinist, care sboară cu trenurile. Dl Tordășianu arată ce anume condițiuni pun maeștrii (fabricanții) lăcătuși, pe cari părinții nu le pot îndeplini. Așa unul primește învățăceii pe 3—4 ani și nu-i dă băiatului decât 12 cor. lunar, din cari trebuie să-și ia locuință, mâncare, îmbrăcăminte, să plătească banii spitalului și ai școlii. Asemenea învățăceii neputându-se susține cu cele 12 cor., mai au trebuință încă de vre-o 14—16 cor. lunar. Alt fabricant (lăcătuș) primește învățăceii pe 3 ani, și în cei 2 ani dela început nu le dă nimic afară de învățătura în fabrică, și numai în anul al 3 lea le dă câte 1 cor. pe zi. Asemenea copii așadar trebuie să aibă în primii 2 ani toată provăderea dela părinți. Cei alți maeștri lăcătuși cer 100—200 cor. onorarii anuale pentru câte un învățăcel. Cu un cuvânt la îmbrățișarea lăcătușeriei se pun condiții de tot grele. Referindu-se la neajunsurile ce le are parte cu învățăceii nemulțumiți parte cu tratamentul neuman al unor maeștri și ai membrilor familiilor acestora, apoi cu mâncarea necorespunzătoare și neîndestulitoare, în sfârșit cu maeștrii, cari nu sunt mulțumiți cu purtarea învățăcelilor, dl Tordășianu conchide, că crede de sosit timpul, ca chestia aplicării la meserii să o ia amână un factor anume încredințat cu această sarcină și gingaș și obositoare și în multe cazuri costisitoare și neplăcută. După ce numește copii aplicați prin dsa în timpul din urmă la meserii, declară ședința deschisă.

Notarul Duca cetește anuarele ședințelor administrative, iar după dsa, dl A. Bozo, înviorază numărul participanți cu aneodota „Bețivul”, de Speranță. Frumos a cântat sodalul pantofar I. Străitaru doina „Foale verde de săcoră”. Mititelul Ilie Petracu a fost drăguț în „Țigani și mățul”, învățăcelul croitor Dionisie Axente a declarat cu pricepere poezia „Noi vrem pământ”, de Coșbuc. O poveste potrivită a cetit corect și fluent notarul Duca, iar după dsa învățăcelul pantofar Vasile Rusu (originar din Negrelești, comit. Solnoc-Dobăca), s'a întrecut pe sine însuși cu câteva doioase arii cântate cu fluerul. Domnișoara Mărioara Avrigan, această zeloasă coristă și declaratoare, a predat foarte bine „Regina Ostrogoților”, doamna prof. Eugenia Tordășianu, ocupându-se de bardul național V. Alecsandri, ne-a cetit cu pătrundere poezia „Înșiră-te mărgărite”. Dl A. Crișan ne-a captivat cu o cântare frumoasă. Poate e de prisos s'o spun, că toți debutanții nostri au fost răsplătiți cu prelungite aplauze.

După împărțirea celor 15 cărți cele folositoare, dl Tordășianu declară ședința încheiată și invită la a IV-a ședință (festivă) ce se va ține la 16/29 Aprilie c. cu binevoitoarea conlucrare a distinsului prof. Dr. I. Lupaș. „Învățătorul”.

FOIȘOARĂ.

Cum a ajuns principele Carol domn al României.

Bărbații de frunte ai Moldovei și ai Munteniei au înțeles, că nu vor putea înțemeia în principatele române o dinastie trairică, și nici măcar un Domn, care, fiind mai pe sus de partide, de patimi și legături locale, să aibă mereu în vedere interesele înalte ale țării și să nu uite nici odată, că România piere, dacă nu se înarmează cu toate onerurile civilizației, dacă nu îndrumă pe toți să se desbrace de omul cel vechiu, să se desrobească de păcatele moștenite din vremurile de restriște.

La 1859 Europa nu numai că nu voia să îngăduie Românilor din Moldova și Muntenia alegerea unui domn străin, dar i-a silit chiar să aleagă câte un domn de fiecare din cele două țări. Patrioții au biruit pe cei cari puneau deșertăciunea lor mai pe sus de interesele neamului, și au ales pe Cuza domn al Moldovei și tot pe el și al Munteniei. L'au ales cu învoială să se pregătească îndeplinirea dorinței celei mari: un domn străin.

N'a fost Cuza la înălțimea problemei, și urmare a fost detronarea de la 11 Februarie.

Fapta aceasta nu se putea înlătura, căci Cuza era pe cale de-a face o faptă nespuse de primejdioasă. Dar și prin înlăturarea lui, deși principatele unite au scăpat de o nenorocire, căzură în alta.

După ce Filip de Flandra nu primi coroana, căci se împotriva împăratul Napoleon, o solie pleacă din țara românească la Paris, să capete învoirea împăratului la alegerea Prințului Carol de Hohenzollern, rudă a împăratului, dar și mai de aproape rudă a Regelui Prusiei.

La 15 (27 Februarie) n'a primit Filip de Flandra coroana, la 1 (13 Aprilie) locotenența a proclamat pe Carol I. de Hohenzollern. Iar peste câteva zile țara întărea alegerea cu 685.969 de voturi pentru și 224 contra. La 2 (14 Aprilie), Prințul, care nu primise încă să fie Domn al țărilor românești, ceti în ziare știrea, că guvernul român l'a ales, iar la 4 (16 Aprilie) că și țara s'a rostit. La 19 Aprilie (1 Maiu), Camera română se uni cu voința poporului. La 22 Aprilie (3 Maiu) sosi vestea în București că prințul ales a primit tronul.

Iată istoria acestei alegeri. La 19 (31 Martie) Ion Brătianu era la Düsseldorf unde l'primi în audiență Prințul Carol Anton de Hohenzollern. Fusesse la Paris, unde însuș Napoleon pusese înainte pe Prințul Carol, care se întâmplase de sosise dela Berlin și era la Düsseldorf. Ion Brătianu, în seara acelei zile arată Prințului starea țării și primejdiiile ce o amenință, dacă se va mai prelungi mult lipsa de domn. Prințul se arătă măgulit de încrederea și cinstea ce i se făcea, dar răspunse că nu poate lua nici o hotărâre, fără a întreba pe capul familiei, pe Regele Wilhelm al Prusiei. Regina Elisabeta — zice Paul Lindenberg — povestește că Prințul, urmând deslușirile lui

Ion Brătianu a tres o linie între Londra și Bombay, prin România, și a zis: „E feură cu viitor”! De asemenea, vorbind despre atârănarea României Prințul a zis că, de ocamdată, atârănarea e mai de grabă o garanție, decât un lanț, cătă vreme România nu poate încă sta pe picioarele sale”.

Ion Brătianu s'a întors la Paris, iar Prințul Carol Anton aduse lucrul la cunoștință Regelui Prusiei. Arată, că alegerea Prințului Carol e sigură, că România nu mai vrea să îngăduie domnia boierilor, că vrea să protesteze împotriva puterilor cari doresc desfacerea uniunii și să dea dovadă Europei de sentimente monarhice, că totodată vrea să taie repede intrigile. Arată greutățile năuntrice și atârănarea de Turcia, dar și că țara e cu viitor. Scrise și Prințului Bismarck: La 27 Martie (9 Aprilie) Prințul Carol era în Berlin. Prințul moștenitor îi spuse, că e de temut, ca nu cumva Napoleon să ceară dela Prusia, ca răsplată, vre-o bucată de pământ. Prințul Carol îl încredință, că Napoleon lucrează ca rudă, și nu mânat de politici. Aiei află din ziare că guvernul român îi și proclamase candidatura. Regele Wilhelm îi arată că lucrul e greu, căci Rusia și Turcia nu vor domn străin. Dar Prințul Carol se și hotărâse a primi tronul fără a mai aștepta hotărârea conferinței din Paris, dar nu fără învoirea Regelui. La 1 (14 Aprilie) Regele era cu totul protivnic, căci se temea ca nu cumva să fie Prusia silită a nu-și putea urma politica de până acuma față de țările dela Dunăre. Se mai temea ca nu cumva din pricina intrigilor rusești, România să nu

se vază silită a se lipi de Austria deci de dușmana Prusiei.

Bismarck, președintele ministerului prusian a luat însă partea Prințului Carol și i-a zis: „O nație întreagă te-a ales. Primește, pleacă deadreptul acolo, unde te chiamă să domnești” (7/19 Aprilie). Când prințul i a răspuns, că se simte în stare a primi, dar nu poate fără voia Regelui, Bismarck l'a sfătuit să ceară concediu pentru străinătate — Regele va înțelege — și astfel l'a scuti de nevoia de a da față învoirea. L-a îndemnat să treacă pe la Paris. Cât despre puteri, i a zis: „Rusia și Poarta vor protesta cu tărie, Franța, Anglia și Italia vor fi pentru D. te. Autria va face tot ce va putea să te împedecă, dar n'ai ce te teme căci Austriei o să caut a-i da eu de lucru pe câtva timp...”

I-a spus și că în conferință, ca să oruțe pe Rusia, Bismarck va vota împotriva alegerii și că, plecând cu de la sine putere, Prințul nu va pune pe Rege în situația grea. O să-i placă și lui. „Odată ce vei fi în România, se desleagă repede chestia. Puterile nemulțumite vor protesta, dar protestul va rămâne pe hârtie, și fapta n'o va putea nimeni face nefăcută”. Despre Rusia și Turcia și-a dat părerea, că nu vor putea întrebuița puterea, cât despre Rusia, va trebui și ea să primească faptul, odată ce va fi împlinit.

La cea din urmă înălțare cu Regele, înainte de plecare, a combătut părerile lui Bismarck și s'a arătat mai ales jignit de-a ști un Hohenzollern vasal al Sultanului turcesc. Dar i-a dat concediu la Düsseldorf.

NOUTĂȚI.

Fondul cultural. Casa de imprumut și păstrare „Economia” din Cohalm a votat, la propunerea consiliului de administrație, suma de 1000 coroane pe seama fondului cultural arhidiecezan.

Concedii militare la seceriș. În urma lipsei de muncitori pentru lucrările agricole, administrația armatei făcuse încercare de a da militarilor un concediu de trei săptămâni pe vremea secerișului. S'au folosit de acest favor 47 mii de feciori, dintre cari 25 de mii în Austria, 22 de mii în Ungaria. Concediile la seceriș se vor da și în anul acesta, — deși experiențele de până acum, din punct de vedere militar, nu sunt tocmai favorabile, în deosebi la unele soiuri de trupe.

Reprezentanța teatrală a artiștilor Z. și O. Băresanu s'a amânat din cauze neprevăzute pe ziua de *Duminecă*, în 2 Mai st. n.

„Biserica maghiară greco-catolică.” Unii dintre maghiarii de confesiune greco-catolică, aparținători până acum diecezelor române gr.-cat., voiesc să alcătuiască în mod separat și de sine stătător o „biserica maghiară gr.-catolică.” Astfel au făcut, până acum, comunele bisericesti gr.-cat. din Mișcolț și din Careii-mari. Ziarele ungurești spun, că pilda va fi urmată de toate comunele bisericesti greco-catolice, cari se găsesc în ținuturi maghiare.

La direcția finanțară din Sibiu oarele de oficiu cu începerea dela 1 Mai sunt dela 7 dimineața până la 1 d. a. în zilele de lucru, iar *Duminecă* și în sărbătorile dela 9 până la 12. Informațiuni se dau părților numai în zilele de lucru, dela 11 până la 12.

Tinăr anarhist. Un tinăr de 18 ani, macedoneanul Naidenov, care plănuise un atentat asupra regelui Ferdinand al Bulgariei, a mărturisit că e anarhist și a voit să impuște pe domitor. Judecătoria din Sofia a osândit pe minorul anarhist la patru ani de temniță.

San-Francisco reedificat. Marele oraș din Statele Unite, cum se știe, fusese prefăcut în ruine la 1906 în Aprilie. Atunci se zicea, că orașul n'are să fie reclădit nici în 20 de ani. Abia au trecut însă trei ani dela catastrofa, și astăzi nu se mai vede nici o urmă de pustiirea cutremurului. S'au păstrat atunci 28 de mii de case. În locul lor s'au clădit 17 mii de case, dar cu mult mai mari și mai frumoase, cu o cheltuielă de 600 de milioane de coroane. La noile clădiri nu s'a pierdut din vedere, că în viitor s'ar mai putea întâmpla cutremure; dar aceste cutremure, după socoteala omenească, nu vor mai produce o catastrofă ca și cea dela 1906.

dorf și, îmbrățișându-l, i-a zis: „Dumnezeu să te păzească!”

La Düsseldorf și-a serbat ziua nașterii și a primit știrea, că la Paris conferința a hotărât să se întrunească în București Camerele și să aleasă Domn din localnici. Dar i s'a depeșat, că Românii nu se supun. Franța a făcut știut, că nu va îngădui ceva măsuri militare din partea Rusiei sau Turciei. Bismarck a stăruit de a înduplecat și pe Prințul Carol. Dacă se vor mai lungi lucrurile, zice el, puterile se vor înțelege asupra vreunui localnic, și România va trebui să se supui.

La 19 Aprilie (1 Mai) Ion Brătianu sosi din nou la Düsseldorf. Când Prințul Carol Anton îi spuse, că fiul său nu poate primi fără învoirea lămurită a Regelui, Brătianu strigă: „Atunci România e pierdută!” Inșă Prințul Carol l'a luat la o parte și i-a spus, în taină, că pleacă și fără învoire.

În adevăr, având în vedere stricarea prieteniei între Austria și Prusia, Rusia și Turcia puteau intra în România și face ce-ar fi pofuit, căci protestul Franței ar fi ramas numai pe hârtie.

După stăruința Prințului Carol Anton, Regele Prusiei, îl încredințează că va primi faptul împlinit, și că Prințul Carol s'a și dea demisia din armată, după ce va trece granița.

La 23 Aprilie (7 Mai) se hotără pe 27 (11 Mai) plecarea în România.

Promotie. Domnul *Augustin Barbossy* din Sibiu a fost promovat Sâmbătă doctor în științele juridice, la universitatea din Cluj.

Deschiderea expoziției Carol. Maiestatea Sa Monarhul nostru a deschis Sâmbătă în Viena expoziția arhiducelui Carol, gloriosul comandant dela Aspern. La deschidere au fost de față arhiducii Francisc Ferdinand, Eugen, Francisc Salvator, Leopold Salvator, Rainer și Frideric, ministrii Bienert, Aehrenthal, Schönaich, primarul Lueger, autoritățile militare și civile. Maiestatea Sa a vizitat apoi expoziția timp de două ore. Multe din obiectele expuse, tablouri, portrete, documente, planul luptei dela Aspern, decorațiuni ș. a. formează proprietatea casei domnitoare și a oficiilor dela curte. Au mai contribuit cu obiecte și Germania, Franța, Belgia ș. a. Expoziția arată o icoană înaltă a epocii istorice, în care a trăit arhiducele Carol. În sale separate s'au aranjat lucrurile privitoare la Napoleon I, la împărăteasa Marie Luiza, soția lui Napoleon, la împăratul Francisc, la arhiducele Carol și familia sa ș. a.

Toreadorii. La luptele cu tauri ce s'au ținut în zilele trecute la Sevilla, s'a întâmplat de trei toreadori au fost grav răniți de tauri, și lupta a trebuit să se întrerupă. Au fost răniți și persoanele cari au sărit în arenă, ca să dea ajutor toreadorilor.

Leo Tolstoi a terminat acum o serie de schițe dramatice sub formă de convorbiri d'ale copiilor cu părinții, cu oamenii mari și cu alți copii. Lucrările se referă la chestiunile de artă, biserică, războiu, știință ș. a.

Din vremea Avarilor. Săpăturile care se fac acum sub conducerea arheologului din Pesta, Dr. Eduard Mahler, au dat rezultate prețioase. S'au găsit patru morminte comune din vremea avarilor și trei morminte de călăreți oșteni, cari au fost îngropați cu armele lor de război și cu cal cu tot. Mormintele conțin anti-chități numeroase de mere preț, în deosebi arme și obiecte de echipare din veacul al șaselea și al șaptelea. Scheletele de oșteni și de cai sunt foarte bine conservate. Au fost transportate la muzeul național din Pesta. Săpăturile urmează.

Păreri asupra duelului. Dintr'un incident, petrecut acum de curând între doi deputați dela camera română, unul din redactorii ziarului „Minerva” a avut un interviu cu un distins om politic din România. Iată judecata acestui om politic în chestia duelului: „Fără îndoială că duelul este un obicei vechi, medieval și demodat, care mai ales într'un stat cu principii înaintate nu-și are rostul. Provoacarea la duel putea fi bună atunci, când nu existau legi, prin care să se pedepsească aceia, cari aduceau jioniri pe diferite căi persoanelor onorabile.” — Cu toate că duelul e demodat și detestat de bunul simț, — a continuat același convorbitor, — totuși duelul este încă o necesitate la noi în România; pentru că legile noastre nu sunt destule de precizie și de aspre în ce privește apărarea onoarei cetățenilor, cum sunt bunăoară în Anglia și în alte state, unde duelurile au devenit o raritate.

L-a omorât lemnul. În Nadăș, Banat s'a dus un om în pădure să taie lemne. Din neăgure de seamă, un stejar puternic a căzut pe el și l'a turtit în sensul strict al cuvântului. A rămas în urma lui o văduvă cu mai mulți copii.

Un căpitan bătut. Într'un oraș din Franța soldații au bătut până la sânge pe căpitanul companiei lor, din motivul, că căpitanul a ofensat grav pe unul dintre soldați, în prezența companiei întregi. Căpitanul a fost dus la spital.

Doctor falsificator de bani. Poliția din Viena a deținut pe tinărul *Hosek*, absolvent al facultății de medicină, pentru că a falsificat bancnote de 50 de coroane și timbre de câte 10 filieri. Tinărul a fost un student dintre cei mai talentați, s'a ocupat cu studii bacteriologice, mai ales cu lămurirea cauzelor cari produc malarie. Neputând trăi din câștigul studiilor sale, și ajungând la mare sărăcie, s'a hotărât să facă bani falși cu ajutorul fotografiei. Bancnotele de 50 cor., cum spun specialiștii dela banca austro-ungară, sunt imitativ aproape perfect, și publicul poate fi ușor înșelat cu astfel de bani. Deodată cu *Hosek* poliția a deținut și pe femeia *Adela Kurz*, vânzătoare de tutun, pentru că ea ar fi pus în circulație bancnotele falsificate.

Profesor nou. Dl *Vasile Micula*, profesor la seminarul din Arad, a făcut la facultatea din Budapesta examenul de profesor.

Regina rozelor. În 19 Mai va fi o sărbătoare rară în Viena. Un comitet de dame aranjază în parcul Vienei o sărbătoare a rozelor, cu care ocaziune va fi aleasă și o regină a rozelor, firește dintre dame. Juriul va fi compus din cei mai distinși pictori ai Vienei, cari vor avea greaua misiune să aleasă, nu numai pe regina rozelor, ci și curtea ei, compusă din alte zece femei frumoase.

Morții Mesinei. De sub ruinele Mesinei în Sicilia au fost desgropate până acum 25 000 de cadavre, de ale celor nefericiți cu ocaziunea cutremurului de pământ de astă-iană. Se crede însă, că se mai află sub ruine cel puțin 45.000 de cadavre, cari nu au putut fi desgropate până acum.

Pe mormântul soției s'a sinucis zilele trecute un funcționar din Budapesta, lăsând scrisoare, că nu poate trăi fără iubita sa consoartă, deci merge la ea, în lumea cealaltă, după ce și de altcund în lumea aceasta nu are pe nime.

Tăiată de tren. În Sânt-Ana, comitatul Aradului, trenul a trecut peste o bătrână de 70 de ani și a tăiat-o în bucăți. Nefericita a murit la moment. S'a deschis o anchetă.

† Teodor Bulc, preot, profesor la gimn. din Beiuș, asesor consistorial etc. a încetat din viață în 22 Aprilie, în al 50-lea an etății și a fost înmormântat în 24 i. c. în cimitirul gr. cat. din Beiuș. Fericitul în Domnul s'a distins ca profesor prin o activitate de 21 de ani și ca organizator și rector al internatului „Pavelian” de băieți. Odihnească în pace!

Întoarcerea rezerviștilor. *Duminecă* și ieri, Marți, dimineața s'au întors la Sibiu o parte a rezerviștilor trimiși la Bosnia. La gară au fost așteptați de popor numărând și de muzica militară, care i-a însoțit până la casarma de artilerie.

Societatea „Munca,” sub patronajul Maiestății Sale Reginei României a deschis *Duminecă* trecută expoziția sa anuală de rufărie, broderie, cusături românești și stoffe de mătăsă țesute în atelierul societății „Țesătoarea.”

Monument lui Iuliu Cesar. Marelui general și istoric al anticității, lui Iuliu Cesar, care în vremea războiului pentru cucerirea Galiei a petrecut câțva timp și în Britania, are să i se desvălească la 12 Mai un monument ridicat pe locul, unde se crede că eroul a trecut fluviul Tamisa. La festivitate va fi de față ducele de Northumberland.

La fondul „Victor și Eugenia Tordășianu pentru înzestrarea fetelor sărace” au mai dăruit: *Candid Bărsan*, notar al 3-lea (Săliște), 1 cor., *Ludovic Molnar*, măser, în amintirea mamei sale *Paraschiva n. Mușat* (Porcești) 2 cor., *George Borza*, notar (Viștea inf.) 1 cor., *Ioan Ilin*, notar (Olat) și soția sa *Silvia n. Ungureanu*, 2 cor., *Ioan Chiroa*, prim-notar (Săliște) 20 bani și *Ioan Tatu*, paroh (Cichindeal) 1 cor.

Scumpete esagerată. Ziarele bucureștene se ocupă cu sumpirea estreauneră de astăzi a chirilor din capitala română. Sunt multe case în străzi depărtate, compuse din 2—3 odăite, pentru cari se plătește chirie de 1000—1500 lei. Pentru o casă cu 4—5 camere, cu confortul trebuincios se cere cel puțin patru mii de lei chirie. În majoritatea cazurilor case cu două camere și o bucatărie costă între 800—1200 lei chirie anual. O cameră mobilată, într-o parte retrasă a orașului, a ajuns 60 și chiar 80 de lei pe lună! În fața acestor urcări de prețuri colosale unii oameni sunt de părere, că orașul având numeroase curți mari și maidane, pe aceste locuri s'ar putea construi case mari cu apartamente modeste de câte două-trei camere. Aceasta ar putea s'o facă proprietarii bine situați. În estremele capitalei s'ar clădi ușor câteva sute de case mici. Cu modul acesta se va veni în ajutorul meseriașilor, micilor negustori și slujbași, precum și în ajutorul celor cu venituri mai mărunte, dar împovărați de familie grea. Iar criza de case se va putea considera ca dispărută.

Teatru în Orăștie. Secția industrială a „Reuniunii economice române din Orăștie” aranjază serată teatrală-muzicală în scop filantropic *Duminecă* la 2 Mai n. a. c., în sala cea mare dela hotel „Transsylvania”. Inceputul precis la orele 8 $\frac{1}{2}$ seara.

Poșta ultimă.

Detronarea Sultanului.

Turcii tineri, cari nu demult au silit pe Sultanul să dea țării constituție, cu ajutorul armatei, care în mare parte s'a pus pe partea lor, au intrat cu trupe în Constantinopol, l'au cucerit, garnisoana au adus-o la capitulare, apoi pe baza unei hotărâri a parlamentului turcesc, care cu mare majoritate de voturi a decretat detronarea Sultanului, au expedit pe Sultanul în Asia-mică, unde va fi internat. Detronarea s'a întâmplat, Marți, la orele 12 din zi.

Dimisia guvernului.

Prim-ministrul *Wekerle* a fost primit în audiență din partea Maiestății Sale, în palatul din Schönbrunn, ieri, Marți, la orele 11. Domnul ministru-prezident a prezentat Monarhului dimisia cabinetului ungar. Maiestatea Sa a luat la cunoștință dimisia, și a încredințat guvernul, în actuala sa formațiune, cu conducerea afacerilor și pe mai departe.

Domnul *Wekerle* a făcut apoi propuneri Maiestății Sale, cu privire la modul de a fi rezolvată criza. E luată în plan chemarea mai multor politicieni ungari la Viena, pentru a da sfat Monarhului în privința aceasta. Primul care va merge la Viena, poate că deja *Vineri*, ori *Sâmbătă*, va fi *prezidentul dietei*, domnul *Justh Gyula*, după care vor urma și alții. Se crede, că rezolvarea crizei nu va merge tocmai ușor, și nesiguranta va dura mai multe săptămâni.

Pentru „Muzeul Asociațiunii”.

În urma apelului publicat, domnii teologi și pedagogi dela seminarul „*Andreian*” din Sibiu au adunat pentru „Muzeul Asociațiunii” următoarele ouă încondeiate:

buc.	comuna	colectorul
1	Vidrașu (Oșorheiu)	Nic. Moldovan, ped. II.
1	Sinea-nouă (Făgăraș)	I. Ganea, ped. II.
1	Topârcea (Sibiu)	Ioan Isac, cleric II.
1	Rășinar (Sibiu)	Agapiu Ghișoiu, p. III.
2	Poiana-Mărușii	Iosif Drăgoiu, cleric II.
1	Arpașac (Treiscaune)	Virgil Nistor, cleric III.
2	Crisbav (Brașov)	Ioan Maniu, cleric II.
1	Galați (Făgăraș)	Ioan Dragomir, p. II.
1	Bucium-Poeni (Alba-inf.)	George Colda, ped. II.
1	Săliște (Sibiu)	Em. Crăciun, cleric III.
2	Tohanul-nou (Făgăraș)	Traian Ripescu, p. II.
1	Sibiu	George Marină
1	Zizin (Brașov)	Ionel Bogdan, ped. II.
1	Arpașul-de-sus	Aurel Popa, cleric I.
2	Feldioara (Brașov)	Aurel Zichiel, ped. II.
5	Bran (Făgăraș)	Valeriu Puscașiu, cl. I.

În total 24 de bucăți, din cari se vede o variație bogată în gustul poporului. Cele mai primitive sunt din Țara-Oltului, iar cele mai artistice sunt cele din ținutul Brașovului. Mai ales cele din Bran sunt de toată frumusețea. Pe baza unei colecțiuni complete se pot face studii foarte prețioase pentru cunoașterea gradului de cultură și gustului artistic al poporului nostru. Tocmai de aceea, în fiecare comună trebuiesc adunate toate formele dela cele mai simple până la cele mai bogate. Apoi trebuiesc negreșit însemnate și numirile populare ale desemnurilor de pe fiecare ou, — ceea ce a scăpat din vedere dlor colectori mai sus înșirați, — fiindcă aceste sunt prețioase atât pentru filologie, cât și pentru etnografie. Când Muzeul nostru va avea o colecțiune completă se va putea alcătui un album în colorii, care suțem siguri că va storcea admirația tuturor.

Indemnăm și din acest prilej pe toți cărturarii noștri să adune tot felul de obiecte pentru Muzeul nostru. O înșirare amănunțită a obiectelor ce trebuiesc adunate se găsește în nr. II. al revistei „Transilvania” din a. c.

Domnii teologi și pedagogi primească mulțămiri noastre pentru colecțiunea de ouă dăruită Muzeului.

Oct. C. Tăslăuanu
secretar al Asociațiunii și
custodele Muzeului.

Institutul de credit si econ. „LUMINA“ soc. pe acții.

Avem onoare a aduce la cunoștința On. public, că banca culturală „Lumina“ cu sediul în Sibiu (Nagyszeben), Str. Cîsnădiei Nr. 7, își începe activitatea pe ziua de **1 Mai 1909 st. n.**

Banca „Lumina“ se va ocupa cu toate operațiunile de bancă și în deosebi va acorda împrumuturi:

- personale pe lângă obligațiuni cu cavenți,
- cambiale cu 2 giranți sau cavenți,
- cambiale cu acoperire hipotecară,
- hipotecare simple sau de alt soi,
- pe efecte sau prețioase,
- cumpără și vinde efecte publice,
- cumpără și vinde monete,
- acordă împrumuturi pe produse,
- indeplinește afaceri de incasso sau alte afaceri de bancă.
- acordă credite de cont curent pe lângă cuvenita garanție.

Banca „Lumina“ primește depuneri spre fructificare cu 4% fără abdicare, cu 4½% cu termen de abdicare 15 zile și cu 5% pentru depuneri mai mari, cu termen de abdicare de cel puțin 6 luni. Depunerile corporațiilor se primesc cu 5%. Darea după depuneri o plătește institutul.

Cu tot respectul cerem sprijinul on. public.

(133) 2—3

Direcțiunea.**Publicațiune.**

Comuna bisericească Omp. Preszáka dă în întreprindere pe calea licitației minuenze edificarea școlii care se va ținea în **23 Aprilie st. v. a. c.** la orele 10 a. m. în cancelaria oficiului parohial, unde se pot vedea și condițiunile speciale cu planul aprobat de Ven. Cons.

Omp. Preszáka, 10 April 1909.

Pentru comitetul parohial:

Stefan Nicola
paroh.

(137) 1—3

Pictor român!

Aduc la cunoștința On. Dlor preoți ca reîntorcându-mă din streinătate unde cu ajutorul P. V. Consistor din Sibiu, am cercetat bisericile mari și m'am stabilit în comuna mea Agărbiciu (Sasz Egerbegy) unde asemenea am pictat ambele biserici.

Primește orice lucrare în arta aceasta cu prețuri ieftine.

Pesed atestate de mulțumiri.

Cerând sprijinul On. public român, rămân cu toată stîmă:

Nicolae Baciu
pictor bisericesc

(134) 1—3

Agărbiciu (Sasz Egerbegy).

Az ujegyházi járási főszolgabírótól.

Sz. 1532/1909.

[135] 1—3

Pályázati hirdetés.

Szebenvármegye ujegyházi járásba bekelezett hortobágyfalvi község, — a melyhez Hortobágyfalva és Szentjánoshegy kisközségek tartoznak, — a község elhalálása következtében megüresedvén, arra ezennel pályázatot hirdetek és a választás határidején május hó 24-ik napjának d. e. 9 óráját Hortobágyfalva mint a kör székhelye község házához köti.

Felhívom mindazokat, kik ezen községzói állást elnyerni óhajtják, hogy az 1883 évi I. t. cz. 6 §. illetve az 1900 év XX. t. cz. 3 §. értelmében felszerelt, eddigi alkalmaztatásukat és nyelvismeretüket igazoló pályázati kérvényeiket hozzám f. é. május hó 17-éig bezárólag annyiál inkább nyújták be, mert a később beérkezendő kérvények figyelembe vételni nem fognak.

A községzói javadalmazása a következő:

- Községzói fizetés 1600 kor.
- Utátalány 220 kor.
- Iróktartási átalány 340 kor.
- Adóvégrehajtási átalány 48 kor.
- Természeti lakás és egy 100 négyzet öl kert.
- A magánmunkálatok után járó szabályrendeletileg megállapított díjak.

Ujegyház, 1909 év április hó 20.

Patkovszki Guido
járási főszolgabíró.

Nr. 474/1909.

[128] 2—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de capelan cu dreptul de succesiune în parohia de clasa a treia din Chezdi Martăuș cu filiele Ojdula Hilib și Ghelinta, în protopresbiteratul Treiscaunelor, pe baza rezoluției Venerabilului Consistor arhiepiscopale din 27 Ianuarie a. c. Nr. 1059 Bis. se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreună cu acest post de capelan sunt jumătate din venitele parohiale fasonate în coala B. pentru întregirea venitelor preoțești dela stat și cnartir în natură.

Doritorii de a ocupa acest post au a așterne cererea de concurs provăzute cu documentele recerute oficiului protopresbiteratului rom. gr. or. în Bereczk, com. Háromszék, având a se prezenta cu prealabila încuviințare a protopresbiterului tractual în vre-o Duminecă sau Sărbătoare la biserica din materă spre a cânta, cuvânta sau servi.

Bereczk, (Brețcu) 31 Martie 1909.

Constantin Dimian
protopresbiter.**Publicațiune.**

Pentru repararea bisericii gr. or. române din comuna Romos, protopresbiteratul Orăștiei, să scrie licitație minuendă pe ziua de **7/20 Mai (Înălțarea Dlui)** a. c. la 2 oare p. m. carea se va ținea în biserica sus-numită.

Preliminarul de spese aprobat de P. V. Consistoriu Arhiepiscopale cu Nr. 3042 Epit. 1909, se poate vedea la oficiul parohial.

Doritorii de a licita au să depună un vadiu de 10%, adică 4368 cor. 57 fileri, în bani gata sau hârtii de valoare.

Comuna bis. pune la dispoziția întreprinzătorului varul, nășipul și țigla necesară și îndeplinește cărușile provăzute în contractul, ce să va încheia.

Comitetul parohial îi stă în drept a concedea cu lucrarea pe ori și care dintre licitanși, fără considerare la suma oferită.

Romos, la 5/18 Aprilie 1909.

Sabin Safta
not. com. paroh.**Adam Basarab**
preș. com. paroh.

[130] 2—3

Nr. 118/909 prot.

[127] 2—3

Concurs.

Pentru întregirea postului de paroh, devenit vacant prin moartea parohului Ioan Popa, în parohia de clasa primă Săliște, se deschide concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreună cu acest post sunt cele fasonate în coala B. pentru întregirea venitelor preoțești dela stat.

Doritorii a ocupa acest post au a subșterne cererile lor instruite cu docu-

mentele recerute (Atestat de botez, atestatul ultim dela școalele medii, absolutul teologic, atestatul de calificare preoțească și eventuale alte documente de serviciu) în termenul deschis subsemnatului oficiu protopresbiteratului în Sibiu. Concurenții au a se prezenta în vre-o Duminecă sau Sărbătoare și în biserica spre a cânta, cuvânta și eventual a celebra serviciul divin.

Săliște, 3 Aprilie 1909.

Oficiul protopresbiteratului tractului Săliște în conștelegere cu comitetul parohial respectiv.

Dr. Ioan Stroia
adm. protopresbiterat.**Atenție!****50,000 părechi de ghet.****4 părechi ghet numai cor. 7.**

Din cauza stagnării de plată a mai multor fabrici mari, am fost însărcinat a vinde un mare cuant de ghet, cu mult sub prețul de fabricare. Vând deci oricui 2 părechi ghet cu șinor pentru domni și 2 pentru dame, din piele brune sau negre, galoșate, cu talpă durabilă de piele, foarte elegante, cel mai nou fașon. Mărime după Nr. Toate 4 părechile costă numai K 7. Trimitere prin ramburs.

S. HOROWITZ, export de ghet,
Krakau, Ditta 57/Z.

Schimbul e permis sau returnarea banilor.

(131) 1—5

nilor.

Săpun de lapte de lilie
Steckenpferd.**Cel mai bun săpun pentru piele**
și contra petelor de soare.

Se capătă pretutindeni!

[38] 9—40

Calendar de noroc pe 1909.

Numeri pentru acest calendar de noroc au fost compuși de copii orfani. **Cumpără imediat numărul însemnat lângă ziua nașterii sau a numelui D-tale, căci favorul unui moment a adus multora deja bogăție și bunăstare.**

Ianuarie	Februarie	Martie	Aprilie	Mai	Iunie	Iulie	August	Septembrie	Octombrie	Noembrie	Decembrie
1 2196	1 91604	1 66613	1 90497	1 85829	1 2111	1 16089	1 64752	1 55568	1 2163	1 90947	1 39147
2 19490	2 66706	2 9993	2 65946	2 78972	2 38744	2 38696	2 69046	2 11168	2 17356	2 66758	2 78854
3 23923	3 41500	3 23385	3 11188	3 90617	3 65941	3 55243	3 2164	3 17353	3 16001	3 39104	3 2148
4 74912	4 62923	4 38678	4 24691	4 53826	4 53849	4 79365	4 17363	4 2151	4 38619	4 9401	4 33116
5 79371	5 2211	5 78977	5 13990	5 66612	5 90615	5 39191	5 19586	5 38400	5 63238	5 4399	5 38309
6 90908	6 19489	6 90491	6 19491	6 90937	6 108703	6 22700	6 3109	6 11143	6 78957	6 19537	6 18311
7 23379	7 23947	7 66736	7 78886	7 9432	7 39108	7 16009	7 33302	7 19516	7 39145	7 3539	7 78964
8 55235	8 52405	8 52264	8 22670	8 19446	8 92875	8 19594	8 74919	8 23416	8 90638	8 66638	8 58832
9 95859	9 66694	9 65925	9 75824	9 33376	9 66780	9 90611	9 52442	9 33106	9 66705	9 55548	9 90940
10 16040	10 52250	10 39167	10 52265	10 3522	10 39197	10 2138	10 55396	10 37239	10 18332	10 39122	10 55229
11 6777	11 2144	11 74992	11 22452	11 17364	11 65923	11 18383	11 75823	11 11156	11 38627	11 66603	11 6785
12 38655	12 18388	12 18338	12 6789	12 95874	12 18356	12 23390	12 66726	12 9406	12 9914	12 78975	12 90950
13 64705	13 37232	13 9973	13 11172	13 4393	13 6800	13 55598	13 52224	13 39160	13 23381	13 16031	13 3534
14 41478	14 9499	14 23456	14 33610	14 78997	14 24684	14 53835	14 38707	14 91615	14 18316	14 33624	14 19435
15 55226	15 90460	15 74981	15 3505	15 64838	15 4360	15 79368	15 33120	15 63915	15 2100	15 2101	15 74903
16 90901	16 19564	16 38741	16 16032	16 39189	16 33396	16 64758	16 9968	16 55541	16 33343	16 23497	16 55362
17 2216	17 22654	17 55556	17 78884	17 74987	17 78881	17 2188	17 19442	17 79352	17 19544	17 18305	17 66763
18 33438	18 19566	18 74988	18 52238	18 64832	18 55354	18 18379	18 23946	18 66618	18 2124	18 52274	18 63742
19 75802	19 38725	19 2169	19 91623	19 90931	19 39184	19 33393	19 3540	19 55353	19 9457	19 66650	19 75821
20 108702	20 99649	20 18345	20 55245	20 23948	20 16019	20 55580	20 17355	20 90907	20 33104	20 55552	20 78956
21 39190	21 53844	21 92893	21 17360	21 9458	21 33426	21 78887	21 90948	21 2449	21 78989	21 69020	21 90902
22 52296	22 23451	22 11189	22 39139	22 18387	22 19557	22 95869	22 9956	22 11171	22 55363	22 4389	22 52142
23 66710	23 63912	23 78990	23 24689	23 19560	23 33160	23 65939	23 55526	23 37245	23 52218	23 22612	23 66654
24 74952	24 41495	24 90632	24 66656	24 35819	24 13994	24 90933	24 16029	24 16008	24 13981	24 63904	24 52148
25 90945	25 39113	25 41490	25 39142	25 2101	25 63248	25 24659	25 24682	25 19510	25 23939	25 18724	25 2179
26 22689	26 66768	26 66745	26 63233	26 55571	26 78883	26 18363	26 69040	26 92886	26 92895	26 9901	26 33354
27 78861	27 39165	27 52426	27 22494	27 74902	27 41487	27 4396	27 39107	27 52201	27 2181	27 22610	27 22681
28 55597	28 23395	28 33121	28 2201	28 90646	28 66759	28 17361	28 66740	28 66738	28 24631	28 23386	28 16004
29 59366	29 66683	29 4397	29 55388	29 55388	29 18364	29 37683	29 52220	29 75800	29 74913	29 16037	29 91612
30 63728	30 9994	30 23469	30 75412	30 75412	30 23493	30 90637	30 90603	30 55504	30 55586	30 33123	30 92878
31 9917	31 22693	31 22693	31 66765	31 66765	31 74929	31 74916	31 74916	31 74969	31 74969	31 33123	31 39138

Tragerea clasei prime a loteriei de clasă ung. r. priv. a XXIV-a va avea loc în **19 și 21 Mai 1909.****Prețul losurilor**
clasei prime:**Intreg****C. 12—****Jumătate****C. 6—****Sfert****C. 3—****Optime****C. 1.50**

Trimiterea losurilor originale se execută după anticiparea banilor sau și prin ramburs. Mai ușor se comandă prin mandat poștal. Checuri poștale pentru plădirea liberă de porto stau gratuit la dispoziția On. noștri mușterii. După fiecare tragere executată se vor trimite celor interesați listele oficiale de tragere. **Numerii de noroc de mai sus se capătă exclusiv numai la**

(132) 1—4

Casa de bancă Gaedicke, Budapest IV., Kossuth Lajos-u. 11.